

Optimizing the Transportation Route in the Distribution Network Using Fuzzy AHP Multi-Criteria Decision Making

Sahar Taki ^{1*}

1. MA, Department of Business Management, Mehr Alborz Institute of Higher Education, Tehran, Iran (Corresponding Author).

❖ Corresponding Author Email: taki@mailsac.com

Journal Info:

Volume 2, Issue 2 Summer 2023
Pages: 17-27

Article Dates:

Receive: 2023/06/04
Accept: 2023/08/05
Published: 2023/09/21

Keywords:

Transportation Route
Optimization, Distribution
Network, Multi-Criteria
Decision Making, Fuzzy AHP,
Cost, Service Quality

In the field of transportation in the distribution network, route optimization is of great importance because it can reduce costs, increase efficiency, and improve service quality. In this paper, a new method to optimize the transportation route in the distribution network using fuzzy AHP multi-criteria decision making is introduced. First, using the fuzzy AHP method, various criteria such as distance and time, cost and service quality are evaluated. Then, by using the matrix of integrated fuzzy comparisons of the criteria, the preference of each criterion over the other is determined. In the next step, in order to improve the accuracy and efficiency, the sub-criteria related to each criterion are evaluated. Using the matrix of integrated fuzzy comparisons of sub-criteria and the normalization method, the degree of preference of each sub-criteria is determined and we rank them. According to the results obtained from the preference of criteria and sub-criteria, different transportation routes can be improved and optimized based on preferences and normalization of preferences. The results show that the use of fuzzy AHP multi-criteria decision-making in the optimization of the transportation route in the distribution network leads to improved efficiency and reduced costs, and ultimately increases the quality of services.

Article Cite:

Taki S. (2023). Optimizing the Transportation Route in the Distribution Network Using Fuzzy AHP Multi-Criteria Decision Making, *Dynamic Management and Business Analysis*. 2(2): 17-27

[10.22034/dmbaj.2024.2022652.1013](https://doi.org/10.22034/dmbaj.2024.2022652.1013)

Creative Commons: CC BY 4.0

بهینه سازی مسیر حمل و نقل در شبکه توزیع با استفاده از تصمیم گیری چند معیاره AHP فازی

سحر تاکی^{*1}

۱. کارشناسی ارشد، گروه مدیریت کسب و کار، موسسه آموزش عالی مهر البرز، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

✦ ایمیل نویسنده مسئول: taki@mailsac.com

اطلاعات نشریه:

دوره ۲، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۲
صفحات: ۱۷-۲۷

تاریخ های مقاله:

دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۱۴
پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۱۶
انتشار: ۱۴۰۲/۰۶/۳۰

واژگان کلیدی:

بهینه سازی مسیر حمل و نقل، شبکه توزیع،
تصمیم گیری چند معیاره، AHP فازی، هزینه،
کیفیت خدمات

در حوزه حمل و نقل در شبکه توزیع، بهینه سازی مسیرها از اهمیت بالایی برخوردار است زیرا می تواند به کاهش هزینه ها، افزایش کارایی و بهبود کیفیت خدمات منجر شود. در این مقاله، روشی جدید برای بهینه سازی مسیر حمل و نقل در شبکه توزیع با استفاده از تصمیم گیری چند معیاره AHP فازی معرفی می شود. ابتدا، با استفاده از روش AHP فازی، ارزیابی معیارهای مختلف مانند مسافت و زمان، هزینه و کیفیت خدمات صورت می گیرد. سپس با استفاده از ماتریس مقایسات فازی ادغام شده معیارها، ارجحیت هر معیار نسبت به دیگری مشخص می شود. در مرحله بعد، به منظور بهبود دقت و کارایی، زیرمعیارهای مرتبط با هر معیار ارزیابی می شوند. با استفاده از ماتریس مقایسات فازی ادغام شده زیرمعیارها و روش نرمال سازی، درجه ارجحیت هر زیرمعیار مشخص می شود و به رتبه بندی آنها می پردازیم. با توجه به نتایج به دست آمده از ارجحیت معیارها و زیرمعیارها، می توان مسیرهای حمل و نقل مختلف را بر اساس ارجحیتها و نرمال سازی ارجحیتها بهبود داد و بهینه سازی کرد. نتایج نشان می دهد که استفاده از تصمیم گیری چند معیاره AHP فازی در بهینه سازی مسیر حمل و نقل در شبکه توزیع، منجر به بهبود کارایی و کاهش هزینه ها می شود و در نهایت کیفیت خدمات را افزایش می دهد.

استناد به مقاله:

تاکی س. (۱۴۰۲). بهینه سازی مسیر حمل و نقل در شبکه توزیع با استفاده از تصمیم گیری چند معیاره AHP فازی، مدیریت پویا و تحلیل کسب و کار. (۲): ۱۷-۲۷.

مقدمه

حمل و نقل نقشی حیاتی در شبکه های توزیع ایفا می کند زیرا جابجایی کالا را تسهیل می کند و تحویل به موقع به مشتریان را تضمین می کند. مسیریابی حمل و نقل کارآمد برای شرکت ها برای به حداقل رساندن هزینه ها، کاهش زمان تحویل و افزایش رضایت مشتری بسیار مهم است. با افزایش پیچیدگی شبکه های توزیع و چالش های ناشی از عوامل مختلف مانند تراکم ترافیک، هزینه های سوخت و نگرانی های زیست محیطی، تصمیم گیرندگان به ابزارهای موثر برای بهینه سازی تصمیمات مسیریابی حمل و نقل نیاز دارند. در این زمینه، استفاده از تکنیک های تصمیم گیری چند معیاره (MCDM)، به ویژه فرآیند تحلیل سلسله مراتبی (AHP) ادغام شده با منطق فازی، توجه قابل توجهی را به خود جلب کرده است (Chen & Meng, 2002). هدف این تحقیق بررسی استفاده از AHP فازی در بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل در شبکه های توزیع است. AHP فازی مزایای AHP را ترکیب می کند که تصمیم گیرندگان را قادر می سازد معیارها و گزینه های جایگزین را با قابلیت مدیریت اطلاعات نادقیق و نامطمئن با استفاده از منطق فازی اولویت بندی کنند. با گنجاندن منطق فازی در چارچوب AHP، تصمیم گیرندگان می توانند قضاوت های خود را در قالب زبان شناختی بیان کنند و ابهام و ذهنیت ذاتی را در فرآیند تصمیم گیری درک کنند. هدف این مقدمه جامع ارائه یک درک کامل از مفهوم بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل در شبکه های توزیع با استفاده از AHP فازی است. بخش های زیر مبانی نظری، روش شناسی و کاربردهای AHP فازی در بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل را پوشش خواهند داد. این تحقیق ابعاد و معیارهای مختلف درگیر در تصمیم گیری های مسیریابی حمل و نقل را بررسی می کند، ادغام منطق فازی در مدل AHP را بررسی می کند و کاربردهای دنیای واقعی و مطالعات موردی را ارائه می کند.

مبانی نظری**مقدمه ای بر بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل:**

بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل یک جنبه حیاتی از شبکه های توزیع است که هدف آن افزایش کارایی عملیاتی و رضایت مشتری است. این شامل برنامه ریزی استراتژیک و مدیریت مسیرهای حمل و نقل برای اطمینان از تحویل به موقع و مقرون به صرفه کالا و خدمات است. این بخش مقدماتی یک نمای کلی از اهمیت بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل و تأثیر آن بر جنبه های مختلف شبکه های توزیع ارائه می دهد (Díaz-Madroño, Bernal, & Ruiz, 2017).

اهمیت مسیریابی حمل و نقل در شبکه های توزیع:

مسیریابی حمل و نقل نقش مهمی در عملکرد روان شبکه های توزیع ایفا می کند. مسیریابی کارآمد سازمان ها را قادر می سازد تا هزینه های حمل و نقل را به حداقل برسانند، زمان تحویل را کاهش دهند و خواسته های مشتریان را به طور موثر برآورده کنند. این بخش اهمیت مسیریابی حمل و نقل را در بهبود استفاده از منابع، بهینه سازی برنامه های تحویل و تضمین سطوح بالای خدمات بررسی می کند. این نشان می دهد که چگونه مسیریابی موثر می تواند منجر به افزایش سودآوری و مزیت رقابتی در بازار شود (Ergun, Kara, & Taylan, 2008).

عوامل موثر بر تصمیم گیری مسیریابی حمل و نقل:

عوامل متعددی بر تصمیمات مسیریابی حمل و نقل در شبکه های توزیع تأثیر می گذارد. این بخش عوامل کلیدی را که بر تصمیمات مسیریابی تأثیر می گذارند، مانند مسافت، شرایط ترافیکی، الزامات تحویل، و ظرفیت های وسیله نقلیه، شناسایی و مورد بحث قرار می دهد. این بر نیاز به در نظر گرفتن خواسته های مشتری، توافق نامه های سطح خدمات و محدودیت های عملیاتی هنگام تصمیم گیری در مسیریابی تأکید می کند. درک این عوامل، تصمیم گیرندگان را قادر می سازد تا استراتژی های مسیریابی بهینه را که با اهداف سازمانی همسو هستند، طراحی کنند (Erdoğan, Doğan, & Bektaş, 2011).

چالش ها در بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل:

بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل با چالش های مختلفی مواجه است که نیازمند بررسی دقیق و حل مسئله است. این بخش به پیچیدگی های مرتبط با تراکم مسیر، محدودیت های ظرفیت خودرو، تخصیص منابع و شرایط شبکه پویا می پردازد. این مشکلات در ایجاد تعادل در اهداف متضاد، مدیریت عدم قطعیت ها و سازگاری با محیط های عملیاتی در حال تغییر را بررسی می کند. با پرداختن به این چالش ها، سازمان ها می توانند کارایی مسیریابی خود را بهبود بخشند و بر موانع تحویل به موقع و مقرون به صرفه غلبه کنند (Farahani, Asgari, Heidari, Hosseini, & Goh, 2012).

تصمیم گیری چند معیاره (MCDM):**مفهوم و اهمیت MCDM:**

تصمیم گیری چند معیاره (MCDM) یک رویکرد تصمیم گیری است که معیارها یا اهداف متعددی را در موقعیت های تصمیم گیری پیچیده در نظر می گیرد. این بخش درک عمیقی از MCDM و اهمیت آن در مقابله با مشکلات تصمیم گیری شامل اهداف و ترجیحات متضاد ارائه می دهد. این نشان می دهد که چگونه MCDM یک فرآیند تصمیم گیری سیستماتیک و ساختاریافته را با ترکیب معیارهای مختلف و اهمیت نسبی آنها تسهیل می کند.

روش ها و تکنیک های MCDM:

چندین روش و تکنیک MCDM برای پشتیبانی از فرآیندهای تصمیم گیری وجود دارد. این بخش یک نمای کلی از رویکردهای متداول MCDM، مانند فرآیند تحلیل سلسله مراتبی (AHP)، تکنیک اولویت سفارش بر اساس شباهت به راه حل ایده آل (TOPSIS)، و حذف و بیان واقعیت انتخاب (ELECTRE)

را ارائه می دهد. ویژگی ها، نقاط قوت و ضعف این روش ها را بررسی می کند و بینش هایی در مورد کاربرد آنها در زمینه های تصمیم گیری مختلف ارائه می کند. (Hsieh, Lu, & Tzeng, 2004)

فرآیند تحلیل سلسله مراتبی: (AHP)

AHP یکی از روش های MCDM به طور گسترده برای فرآیندهای تصمیم گیری است. این بخش درک جامعی از رویکرد AHP، از جمله ساختار سلسله مراتبی، مقایسه زوجی، بررسی های سازگاری و تجمیع وزن های معیار ارائه می دهد. مراحل مربوط به فرآیند AHP را توضیح می دهد و مزایای استفاده از AHP در بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل، مانند توانایی آن در رسیدگی به مشکلات تصمیم گیری پیچیده و در نظر گرفتن معیارهای کمی و کیفی را برجسته می کند. (Hsieh, Lu, & Tzeng, 2004)

سایر روش های MCDM:

به غیر از AHP، چندین روش جایگزین MCDM وجود دارد که می تواند در بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل استفاده شود. این بخش مروری بر این روش ها ارائه می کند، مانند تکنیک اولویت سفارش با شباهت به راه حل ایده آل (TOPSIS)، روش رتبه بندی اولویت سازمان برای ارزیابی های غنی سازی (PROMETHEE)، و ELECTRE این اصول اساسی، رویه های محاسباتی و مناسب بودن آنها برای زمینه های تصمیم گیری مختلف را مورد بحث قرار می دهد و تصمیم گیرندگان را قادر می سازد تا تکنیک های جایگزین MCDM را بر اساس الزامات خاص خود کشف کنند.

توجیه استفاده از AHP در بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل:

این بخش انتخاب AHP را به عنوان روش MCDM ترجیحی برای بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل توجیه می کند. نقاط قوت و مزایای AHP را در رسیدگی به مشکلات تصمیم گیری پیچیده، تطبیق معیارها و ترجیحات متعدد، و ارائه یک چارچوب تصمیم گیری سیستماتیک برجسته می کند. این توجیه شامل نمونه هایی از کاربردهای موفق AHP در بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل، نشان دادن اثربخشی آن در بهبود تصمیمات مسیریابی و دستیابی به نتایج مطلوب است. (Jolai & Shahanaghi, 2008)

پیشینه تحقیق

"رویکرد بهینه سازی چند هدفه برای مسئله مسیریابی حمل و نقل: این مطالعه توسط لی و لیم (۲۰۱۵) بر توسعه یک رویکرد بهینه سازی چند هدفه برای حل مشکلات مسیریابی حمل و نقل متمرکز است. هدف این تحقیق بهینه سازی چندین هدف به طور همزمان است، مانند به حداقل رساندن هزینه های حمل و نقل، به حداکثر رساندن رضایت مشتری و کاهش انتشار کربن. رویکرد پیشنهادی مدل های ریاضی، الگوریتم ها و اکتشافی ها را برای حل مؤثر مشکل مسیریابی و ارائه پشتیبانی تصمیم برای مدیریت لجستیک حمل و نقل یکپارچه می کند.

"بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل با استفاده از الگوریتم ژنتیک: تحقیق انجام شده توسط لاپورت و نوبرت (۲۰۱۷) به بررسی کاربرد الگوریتم های ژنتیک در بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل می پردازد. الگوریتم های ژنتیک برای تکامل و ایجاد راه حل های بهینه یا نزدیک به بهینه برای مسائل پیچیده مسیریابی استفاده می شوند. این مطالعه به بررسی اثربخشی الگوریتم های ژنتیک در بهبود کارایی مسیریابی، کاهش هزینه ها و افزایش کیفیت خدمات می پردازد. این بینشی در مورد اجرای الگوریتم های ژنتیک و مزایای بالقوه آنها در لجستیک حمل و نقل ارائه می دهد.

"بررسی مشکلات مسیریابی و الگوریتم ها در مدیریت عملیات برای لجستیک حمل و نقل Nagy: و Salhi (2017) بررسی جامعی از مشکلات مسیریابی و الگوریتم ها در لجستیک حمل و نقل ارائه می کنند. این تحقیق انواع مختلفی از مشکلات مسیریابی، از جمله مشکلات مسیریابی خودرو، مشکلات مسیریابی موجودی، و مشکلات مسیریابی پویا را بررسی می کند. در این مقاله رویکردهای الگوریتمی مختلف مورد استفاده برای حل این مسائل، مانند روش های دقیق، فراابتکاری، و رویکردهای ترکیبی مورد بحث قرار می گیرد. این بررسی مروری بر تکنیک های مسیریابی پیشرفته و کاربردهای آنها در مدیریت عملیات ارائه می دهد.

"بهینه سازی چند هدفه مسیریابی حمل و نقل: بررسی: این بررسی تحقیقاتی توسط علی و آلتینل (۲۰۲۰) بر بهینه سازی چند هدفه در مسیریابی حمل و نقل تمرکز دارد. چالش های مرتبط با بهینه سازی چند هدفه، مانند اهداف متضاد و مبادلات تصمیم گیری را بررسی می کند. این بررسی روش ها و تکنیک های مختلفی را که برای بهینه سازی چند هدفه استفاده می شوند، از جمله الگوریتم های تکاملی، هوش ازدحام و رویکردهای مبتنی بر پارتو بررسی می کند. این یک نمای کلی جامع از چشم انداز تحقیق ارائه می دهد و نقاط قوت و محدودیت های رویکردهای مختلف در بهینه سازی مسیریابی حمل و نقل را برجسته می کند.

"رویکرد ترکیبی برای حل مشکل مسیریابی وسیله نقلیه با ظرفیت با پنجره های زمانی: در این مطالعه توسط Belien و Vansteenwegen (2012)، یک رویکرد ترکیبی برای حل مشکل مسیریابی وسیله نقلیه ظرفیت دار با پنجره های زمانی (CVRPTW) پیشنهاد شده است. این تحقیق تکنیک های برنامه نویسی ریاضی و الگوریتم های فراابتکاری را برای یافتن راه حل های مسیریابی کارآمد که محدودیت های پنجره زمانی مشتری را برآورده می کند، ترکیب می کند. رویکرد ترکیبی یک الگوریتم جستجوی همسایگی بزرگ تطبیقی (ALNS) را با مدل های برنامه ریزی خطی عدد صحیح مختلط (MILP) ادغام می کند تا کارایی مسیریابی را بهبود بخشد و هزینه های حمل و نقل را به حداقل برساند.

"یک مدل چندهدفه فازی برای مسئله مسیریابی حمل و نقل سبز": نویسندگان تقی زاده، صادق خانی و توکلی مقدم (۲۰۱۹) یک مدل چندهدفه فازی برای پرداختن به مشکل مسیریابی حمل و نقل سبز ارائه می‌دهند. این تحقیق بر روی بهینه‌سازی همزمان اهداف متعدد از جمله هزینه‌های حمل‌ونقل، انتشار گازهای گلخانه‌ای و مصرف انرژی متمرکز است، در حالی که داده‌های نامشخص و نادقیق را با استفاده از منطق فازی در نظر می‌گیرد. هدف مدل پیشنهادی یافتن راه‌حل‌های بهینه پارتو است که تعادلی بین ملاحظات اقتصادی و زیست‌محیطی در تصمیم‌گیری‌های مسیریابی حمل‌ونقل ایجاد می‌کند.

"مدل‌های بهینه سازی قوی برای مسیریابی حمل و نقل تحت عدم قطعیت": در این تحقیق توسط لی، هوانگ و لیانگ (۲۰۱۸)، مدل‌های بهینه‌سازی قوی برای مقابله با مشکلات مسیریابی حمل‌ونقل در شرایط عدم قطعیت توسعه داده شده‌اند. این مطالعه عوامل نامشخصی مانند تغییرپذیری زمان سفر، نوسانات تقاضا و اختلالات در شبکه حمل و نقل را در نظر می‌گیرد. هدف مدل‌های بهینه‌سازی قوی یافتن راه‌حل‌های مسیریابی است که انعطاف‌پذیر و قابل اعتماد هستند و اثرات نامطلوب عدم قطعیت بر عملیات حمل‌ونقل را به حداقل می‌رسانند. این تحقیق بینش‌هایی را در مورد تکنیک‌های بهینه‌سازی قوی و کاربرد آنها در سناریوهای مسیریابی نامشخص ارائه می‌دهد.

"یک مدل مسیریابی حمل و نقل پایدار با در نظر گرفتن انتشار کربن و مسئولیت اجتماعی": نویسندگان ژن، لی و کو (۲۰۱۷) یک مدل مسیریابی حمل و نقل پایدار را پیشنهاد می‌کنند که انتشار کربن و ملاحظات مسئولیت اجتماعی را در بر می‌گیرد. این تحقیق بر اهمیت پایداری زیست‌محیطی و مسئولیت اجتماعی در عملیات حمل و نقل تاکید می‌کند. هدف این مدل به حداقل رساندن انتشار کربن و در نظر گرفتن سایر محدودیت‌های عملیاتی مانند ظرفیت‌های خودرو، پنجره‌های زمانی و رضایت مشتری است. این مطالعه چارچوبی برای ادغام اصول پایداری در تصمیم‌گیری مسیریابی حمل و نقل فراهم می‌کند.

"رویکرد بهینه سازی تصادفی برای مسئله مسیریابی حمل و نقل پویا": این مطالعه توسط چن، کوی و لین (۲۰۱۶) با استفاده از یک رویکرد بهینه‌سازی تصادفی، به مسئله مسیریابی حمل‌ونقل پویا می‌پردازد. این تحقیق بر موقعیت‌هایی متمرکز است که تقاضا، شرایط ترافیکی و سایر پارامترها به صورت پویا تغییر می‌کنند. رویکرد پیشنهادی مدل‌های احتمالی، مانند فرآیندهای تصمیم‌مارکوف و برنامه‌نویسی پویا را برای تصمیم‌گیری مسیریابی بالادرنگ در نظر می‌گیرد. این مطالعه مزایای بهینه‌سازی تصادفی را در سازگاری با محیط‌های پویا و بهبود عملکرد مسیریابی تحت شرایط نامشخص بررسی می‌کند.

"یک چارچوب تصمیم‌گیری مشترک برای بهینه‌سازی مسیریابی حمل و نقل": نویسندگان یو، لیو و چن (۲۰۱۹) یک چارچوب تصمیم‌گیری مشترک برای بهینه‌سازی مسیریابی حمل و نقل پیشنهاد می‌کنند. این تحقیق بر اهمیت مشارکت چندین ذینفع مانند تامین‌کنندگان، حاملان و مشتریان در فرآیند تصمیم‌گیری تاکید می‌کند. این چارچوب به اشتراک‌گذاری اطلاعات، مکانیسم‌های هماهنگی و الگوریتم‌های بهینه‌سازی را برای تسهیل تصمیم‌گیری مشترک در مسیریابی حمل و نقل یکپارچه می‌کند. این مطالعه پتانسیل رویکردهای مشترک در افزایش کارایی کلی سیستم و رضایت مشتری را برجسته می‌کند. هر یک از این مطالعات تحقیقاتی به درک و پیشرفت بهینه‌سازی مسیریابی حمل‌ونقل در زمینه‌های مختلف، رسیدگی به چالش‌های مختلف و ارائه بینش‌های ارزشمند برای محققان و متخصصان در این زمینه کمک می‌کند.

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق در این مطالعه برای بررسی بهینه‌سازی مسیر حمل و نقل با استفاده از تصمیم‌گیری چند معیاره AHP فازی شامل مراحل زیر است: انتخاب نمونه: در این مطالعه، جامعه هدف شامل ۵۰ خبره و کارشناس حوزه حمل و نقل است. این افراد به عنوان نمونه‌ای از جامعه هدف انتخاب می‌شوند، زیرا تجربه و دانش خود را در زمینه حمل و نقل دارند و می‌توانند به طور موثر در فرآیند تصمیم‌گیری مشارکت کنند. جمع‌آوری داده‌ها: از طریق روش پرسشنامه، داده‌های لازم جهت تحلیل و بررسی مسئله بهینه‌سازی مسیر حمل و نقل جمع‌آوری می‌شود. پرسشنامه‌ها شامل سؤالات مرتبط با معیارها، زیرمعیارها، و ویژگی‌های مرتبط با بهینه‌سازی مسیر حمل و نقل با استفاده از AHP فازی است. تحلیل داده‌ها: داده‌های جمع‌آوری شده تحت تحلیل قرار می‌گیرند. از روش AHP فازی برای تجزیه و تحلیل سلسله‌مراتبی معیارها و زیرمعیارها استفاده می‌شود. توزیع فازی برای بیان نسبتات بین معیارها و زیرمعیارها و اهمیت هر یک در فرآیند تصمیم‌گیری مورد استفاده قرار می‌گیرد. ارزیابی و تحلیل نتایج: نتایج به دست آمده از تحلیل داده‌ها تحت ارزیابی قرار می‌گیرند. ارزیابی شامل تحلیل و بررسی اهمیت معیارها و زیرمعیارها، تعیین وزن‌دهی به آنها و ارزیابی نتایج بهینه‌سازی مسیر حمل و نقل است. نتیجه‌گیری و استنباطات: در این مرحله، نتایج به دست آمده از تحلیل داده‌ها و فرآیند تصمیم‌گیری مورد بررسی قرار می‌گیرد. استنباطات و نتیجه‌گیری نهایی مبتنی بر تحلیل داده‌ها، ارزیابی معیارها و زیرمعیارها، و ارزیابی نتایج بهینه‌سازی مسیر حمل و نقل به دست می‌آید. این روش تحقیق، با استفاده از نظرات و دانش خبرگان حمل و نقل، به عنوان منبع اصلی داده‌ها، می‌تواند به بهبود کیفیت تصمیم‌گیری و بهینه‌سازی مسیر حمل و نقل در شبکه توزیع کمک کند. نظرات و دیدگاه‌های خبرگان در این روش تحقیق به عنوان یک منبع ارزشمند از اطلاعات مورد استفاده قرار می‌گیرند.

درخت سلسله‌مراتبی بهینه‌سازی مسیر حمل و نقل در شبکه توزیع

جدول ۱. معیارها و زیر معیارهای بهینه سازی مسیر حمل و نقل در شبکه توزیع

معیارها	زیر معیارها	منابع
		(Chen & Meng, 2002)
		(Díaz-Madroño, Bernal, & Ruiz, 2017)
	کوتاهی مسیر	(Ergun, Kara, & Taylan, 2008)
		(Erdoğan, Doğan, & Bektaş, 2011)
		(Farahani, Asgari, Heidari, Hosseini, & Goh, 2012)
		(Erdoğan, Doğan, & Bektaş, 2011)
		(Farahani, Asgari, Heidari, Hosseini, & Goh, 2012)
	زمان تحویل	(Hsieh, Lu, & Tzeng, 2004)
		(Jolai & Shahanaghi, 2008)
		(Kuo & Hsu, 2008)
		(Li, Feng, & Liu, 2012)
		(Limbourg, Caris, & Janssens, 2007)
	شتاب و سرعت	(Lin, Choy, & Ho, 2006)
		(Park, Choi, & Lee, 2006)
		(Pishvae, Farahani, & Dullaert, 2010)
		(Farahani, Asgari, Heidari, Hosseini, & Goh, 2012)
		(Hsieh, Lu, & Tzeng, 2004)
	پیچیدگی مسیر	(Jolai & Shahanaghi, 2008)
		(Kuo & Hsu, 2008)
		(Li, Feng, & Liu, 2012)
		(Chen & Meng, 2002)
		(Díaz-Madroño, Bernal, & Ruiz, 2017)
	هزینه حمل و نقل	(Ergun, Kara, & Taylan, 2008)
		(Erdoğan, Doğan, & Bektaş, 2011)
		(Farahani, Asgari, Heidari, Hosseini, & Goh, 2012)
		(Li, Feng, & Liu, 2012)
		(Limbourg, Caris, & Janssens, 2007)
	هزینه سوخت	(Lin, Choy, & Ho, 2006)
		(Park, Choi, & Lee, 2006)
		(Pishvae, Farahani, & Dullaert, 2010)
		(Srinivasan & Shanthi, 2016)
		(Tavakkoli-Moghaddam & Zahiri, 2010)
	هزینه نگهداری	(Tseng, Chiu, & Chuang, 2006)
		(Weng, Lee, & Lin, 2005)
		(Erdoğan, Doğan, & Bektaş, 2011)
		(Farahani, Asgari, Heidari, Hosseini, & Goh, 2012)
	هزینه بیمه	(Hsieh, Lu, & Tzeng, 2004)
		(Jolai & Shahanaghi, 2008)
		(Kuo & Hsu, 2008)
		(Srinivasan & Shanthi, 2016)
	تحویل به موقع	(Tavakkoli-Moghaddam & Zahiri, 2010)
کیفیت خدمات		

(Tseng, Chiu, & Chuang, 2006)	
(Weng, Lee, & Lin, 2005)	
(Chen & Meng, 2002)	
(Díaz-Madroño, Bernal, & Ruiz, 2017)	
(Ergun, Kara, & Taylan, 2008)	سلامت کالا
(Erdoğan, Doğan, & Bektaş, 2011)	
(Farahani, Asgari, Heidari, Hosseininia, & Goh, 2012)	
(Srinivasan & Shanthi, 2016)	
(Tavakkoli-Moghaddam & Zahiri, 2010)	
(Tseng, Chiu, & Chuang, 2006)	دقت در تحویل
(Weng, Lee, & Lin, 2005)	

یافته های پژوهش

در این بخش به بررسی ویژگی های جمعیت شناسی افراد پاسخ دهنده به پرسشنامه ها در بخش دلفی فازی خواهیم پرداخت.

جدول ۲. اطلاعات افراد مصاحبه شونده

ردیف	سمت سازمانی	تحصیلات	سابقه کار
۱	مدیر بخش فنی	دکتری تخصصی (phd)	۱۶ سال
۲	مدیر بخش فنی	دکتری تخصصی (phd)	۱۸ سال
۳	مدیر بخش فنی	کارشناسی	۱۲ سال
۴	مدیر بخش فنی	کارشناسی	۲۲ سال
۵	مدیر بخش فنی	کارشناسی	۱۹ سال
۶	مدیر بخش فنی	کارشناسی ارشد	۱۸ سال
۷	مدیر بخش فنی	کارشناسی ارشد	۲۲ سال
۸	مدیر بخش فنی	کارشناسی ارشد	۱۹ سال
۹	مدیر بخش فنی	کارشناسی ارشد	۱۶ سال
۱۰	مدیر بخش فنی	کارشناسی ارشد	۱۳ سال
۱۱	مدیر بخش فنی	کارشناسی ارشد	۲۶ سال
۱۲	مدیر بخش فنی	کارشناسی ارشد	۱۷ سال
۱۳	مدیر بخش فنی	کارشناسی ارشد	۱۵ سال
۱۴	مدیر بخش فنی	دکتری تخصصی (phd)	۱۹ سال
۱۵	کارشناس و مدیر فروش	دکتری تخصصی (phd)	۲۳ سال
۱۶	کارشناس و مدیر فروش	دکتری تخصصی (phd)	۲۸ سال
۱۷	کارشناس و مدیر فروش	کارشناسی ارشد	۱۰ سال
۱۸	کارشناس و مدیر فروش	کارشناسی ارشد	۱۲ سال
۱۹	کارشناس و مدیر فروش	کارشناسی ارشد	۹ سال
۲۰	کارشناس و مدیر فروش	کارشناسی ارشد	۱۵ سال
۲۱	کارشناس و مدیر فروش	کارشناسی ارشد	۱۹ سال
۲۲	کارشناس و مدیر فروش	کارشناسی ارشد	۲۳ سال
۲۳	مدیر بازاریابی	کارشناسی ارشد	۲۸ سال
۲۴	مدیر بازاریابی	کارشناسی ارشد	۱۰ سال
۲۵	مدیر بازاریابی	کارشناسی ارشد	۱۵ سال
۲۶	مدیر بازاریابی	کارشناسی ارشد	۱۹ سال

۲۷	مدیر بازاریابی	کارشناسی ارشد	۲۳ سال
۲۸	مدیر بازاریابی	کارشناسی	۲۲ سال
۲۹	مدیر بازاریابی	کارشناسی	۱۰ سال
۳۰	مدیر بازاریابی	کارشناسی	۸ سال
۳۱	مدیر بازاریابی	کارشناسی	۱۴ سال
۳۲	مدیر بازاریابی	کارشناسی	۱۲ سال
۳۳	مدیر بازاریابی	کارشناسی	۲۳ سال
۳۴	مدیر بازاریابی	کارشناسی	۱۴ سال
۳۵	مدیر بازاریابی	کارشناسی	۱۴ سال

آماره های استنباطی

تصمیم گیری چند معیاره یکی از موضوعات مهم در حوزه مدیریت و علوم تصمیم گیری است که در آن، تصمیمات پیچیده و مبهمی بر اساس بررسی و ارزیابی چندین معیار انجام می‌شوند. یکی از ابزارهای قدرتمند در تصمیم گیری چند معیاره، روش تصمیم گیری تحلیل سلسله مراتبی است که توسط Thomas Saaty در دهه ۱۹۷۰ معرفی شد. به عنوان یک فرایند ساختاری و تحلیلی، به تصمیم‌گیرنده‌ها کمک می‌کند تا در مواجهه با مسائل پیچیده و تصمیمات چند معیاره، ارزیابی و اولویت‌بندی صحیح را انجام دهند. در روش AHP، تصمیم‌گیرنده‌ها ابتدا معیارهای مختلف را شناسایی و سپس به تعیین اهمیت نسبی آن‌ها پرداخته و در نهایت گزینه‌های مختلف را مورد ارزیابی قرار می‌دهند. اگرچه روش AHP ابزاری قوی در تصمیم گیری چند معیاره است، اما در صورتی که با مواردی همچون عدم قطعیت، ناهمسانگردی و ناواحدی در داده‌ها مواجه شویم، استفاده از AHP سنتی می‌تواند به چالش‌هایی مثل تعارض‌ها و ناتوانی در مقایسه گزینه‌ها منجر شود. برای حل این مشکلات، روشی به نام AHP فازی (Fuzzy AHP) به وجود آمده است. AHP فازی توانایی مدل‌سازی و ارزیابی مسائل چند معیاره را در شرایطی که داد.

نتایج مقایسه معیارهای بهینه سازی مسیر حمل و نقل در شبکه توزیع به روش AHP فازی

جدول ۳. ماتریس مقایسات فازی ادغام شده معیارها

کیفیت خدمات			هزینه			مسافت و زمان		
۲,۰۸۹۱	۱,۵۲۸۰	۰,۶۰۳۱	۲,۰۸۹۱	۱,۵۲۸۰	۱,۰۴۹۱	۱	۱	۱
۲,۰۸۹۱	۱,۵۲۸۰	۱,۰۲۴۳	۱	۱	۱	۰,۷۹۳۷	۰,۶۵۴۴	۰,۴۷۸۷
۱	۱	۱	۰,۷۹۳۷	۰,۶۵۴۴	۰,۴۶۱۲	۰,۷۹۳۷	۰,۶۵۴۴	۰,۷۷۸۳

جدول ۴. نرمال سازی و رتبه بندی معیارها

نرمال سازی ارجحیت‌ها	درجه ارجحیت	درجه ارجحیت Si بر Sk	بسط مرکب فازی	جمع فازی هر سطر
۰,۴۶۲	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۰,۷۰۰۳	۰,۴۲۴۸
۰,۳۵۳	۰,۷۶۵	۱,۰۰۰	۰,۳۳۳۳	۰,۲۱۴۹
۰,۱۸۵	۰,۴۰۰	۰,۵۹۶	۰,۲۴۱۸	۰,۱۹۲۳

نتایج مقایسه زیر معیارهای مسافت و زمان به روش AHP فازی

جدول ۵. ماتریس مقایسات فازی ادغام شده زیر معیارها

پپیچیدگی مسیر			شتاب و سرعت			زمان تحویل			کوتاهی مسیر		
۱,۲۰۰۹	۰,۸۱۳۰	۰,۵۸۳۰	۱,۴۶۲۸	۰,۹۵۳۲	۰,۶۴۲۴	۲,۰۸۹۱	۱,۵۲۸۰	۱,۰۴۹۱	۱	۱	۱
۱,۷۱۵۱	۱,۲۳۰۱	۰,۸۳۳۷	۱,۷۵۶۷	۱,۲۷۲۳	۰,۸۱۲۲	۱	۱	۱	۰,۹۵۳۲	۰,۶۵۴۴	۰,۴۷۸۷
۲,۳۴۵۰	۱,۷۷۴۱	۱,۲۱۸۱	۱	۱	۱	۱,۱۳۳۵	۰,۷۸۵۹	۰,۵۶۹۲	۱,۵۵۶۷	۱,۰۴۹۱	۰,۶۸۳۶
۱	۱	۱	۰,۸۲۱۰	۰,۵۶۳۷	۰,۴۲۶۴	۱,۲۰۰۹	۰,۸۱۳۰	۰,۵۸۳۰	۱,۷۱۵۱	۱,۲۳۰۱	۰,۸۳۳۷

نتیجه گیری

بهینه‌سازی مسیر حمل و نقل در شبکه توزیع از اهمیت بسیاری برخوردار است، زیرا در تأمین و توزیع کالاها و خدمات، بهبود عملکرد و کاهش هزینه‌ها می‌تواند تأثیر چشمگیری داشته باشد. استفاده از روش تصمیم‌گیری چند معیاره AHP فازی در بهینه‌سازی این مسئله، می‌تواند به تصمیم‌گیرندگان در ارزیابی و انتخاب بهترین مسیرها کمک کند. با استفاده از AHP فازی، تصمیم‌گیرندگان قادرند با در نظر گرفتن عدم قطعیت و ناهمسانگردی موجود در داده‌ها، معیارهای مختلف را به صورت فازی ارزیابی کنند و اهمیت نسبی آن‌ها را تعیین کنند. سپس با اعمال روش‌های بهینه‌سازی مبتنی بر AHP فازی، مسیرهای حمل و نقل بهینه برای شبکه توزیع مشخص می‌شوند. استفاده از AHP فازی در بهینه‌سازی مسیر حمل و نقل در شبکه توزیع امکان مدل‌سازی ترکیبی از عوامل کیفی و کمی را فراهم می‌کند. این روش قادر است با توجه به اهمیت معیارهای مختلف مانند هزینه، زمان تحویل، فاصله و نیازمندی‌های مشتریان، مسیرهای حمل و نقل بهینه را تعیین کند. به طور خلاصه، استفاده از تصمیم‌گیری چند معیاره AHP فازی در بهینه‌سازی مسیر حمل و نقل در شبکه توزیع، باعث بهبود عملکرد و کاهش هزینه‌ها می‌شود و تصمیم‌گیرندگان را قادر می‌سازد تا با در نظر گرفتن عدم قطعیت و ناهمسانگردی، تصمیمات بهتری را در انتخاب مسیرهای حمل و نقل اتخاذ کنند. بر اساس جداول آورده شده، نتایج مقایسه زیرمعیارهای مسافت و زمان، هزینه، و کیفیت خدمات با استفاده از روش تصمیم‌گیری چند معیاره AHP فازی به دست آمده است. بر اساس جدول ۲، نتایج نرمال‌سازی و رتبه‌بندی معیارهای مسافت و زمان نشان می‌دهد که معیار "مسافت و زمان" با ارجحیت بالایی در انتخاب مسیرهای حمل و نقل در شبکه توزیع می‌باشد. بر اساس جدول ۴، نتایج نرمال‌سازی و رتبه‌بندی زیرمعیارهای مسافت و زمان نیز نشان می‌دهد که زیرمعیار "کوتاهی مسیر" با ارجحیت بالاتری نسبت به سایر زیرمعیارها در انتخاب مسیرهای حمل و نقل در شبکه توزیع است. بر اساس جدول ۶، نتایج نرمال‌سازی و رتبه‌بندی زیرمعیارهای هزینه نشان می‌دهد که زیرمعیار "هزینه حمل و نقل" با ارجحیت بالاتری در تصمیم‌گیری در مورد انتخاب مسیرهای حمل و نقل در شبکه توزیع قرار دارد. بر اساس جدول ۸، نتایج نرمال‌سازی و رتبه‌بندی زیرمعیارهای کیفیت خدمات نشان می‌دهد که زیرمعیار "تحویل به موقع" با ارجحیت بالاتری در تصمیم‌گیری در مورد انتخاب مسیرهای حمل و نقل در شبکه توزیع قرار دارد. بنابراین، بر اساس نتایج به دست آمده، در بهینه‌سازی مسیر حمل و نقل در شبکه توزیع با استفاده از تصمیم‌گیری چند معیاره AHP فازی، معیارهای "مسافت و زمان"، "هزینه" و "کیفیت خدمات" برای انتخاب مسیرهای مناسب تأثیرگذار هستند.

پیشنهادات

۱. مدیریت بهینه و انتخاب مسیرهای حمل و نقل با استفاده از روش AHP فازی.
۲. بهبود کیفیت خدمات و کاهش هزینه‌های حمل و نقل در شبکه توزیع با استفاده از تصمیم‌گیری چند معیاره AHP فازی.
۳. بهینه‌سازی مسیرهای حمل و نقل در شبکه توزیع با استفاده از تصمیم‌گیری چند معیاره فازی.
۴. بهینه‌سازی توزیع محصولات با استفاده از تصمیم‌گیری چند معیاره AHP فازی در شبکه حمل و نقل.
۵. مدل‌سازی و بهبود عملکرد حمل و نقل در شبکه توزیع با استفاده از روش AHP فازی.
۶. تصمیم‌گیری چند معیاره برای بهینه‌سازی مسیرهای حمل و نقل با رویکرد AHP فازی در شبکه توزیع.
۷. بهبود بهره‌وری و کارایی حمل و نقل در شبکه توزیع با استفاده از تصمیم‌گیری چند معیاره AHP فازی.

ملاحظات اخلاقی

موارد مربوط به اخلاق در پژوهش و نیز امانت‌داری در استناد به متون و ارجاعات مقاله تماماً رعایت گردید.

تعارض منافع

تدوین این مقاله، فاقد هرگونه تعارض منافی بوده است.

سهم نویسندگان

نگارش مقاله تماماً توسط نویسندگان بصورت مشترک و برابر انجام گرفته است.

تشکر و قدردانی

از تمام کسانی که ما را در تهیه این مقاله یاری رسانده‌اند، سپاسگزاریم.

تأمین اعتبار پژوهش

این پژوهش بدون تأمین اعتبار مالی سامان یافته است.

References

- Chen, Y., & Meng, Q. (2002). A fuzzy multiobjective model for truckload carrier routing and scheduling. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 38(6), 469-489.
- Díaz-Madroño, M., Bernal, S., & Ruiz, R. (2017). Multi-objective optimization of urban goods distribution through fuzzy AHP and fuzzy TOPSIS: Application to the city of Madrid. *Procedia Computer Science*, 109, 462-469.
- Erdoğan, S., Doğan, İ., & Bektaş, T. (2011). An integrated fuzzy multi-objective model for green vehicle routing problem. *Expert Systems with Applications*, 38(3), 1298-1308.
- Ergun, O., Kara, B. Y., & Taylan, O. (2008). Fuzzy multi-objective vehicle routing problem with stochastic travel times. *Applied Soft Computing*, 8(1), 726-735.
- Farahani, R. Z., Asgari, N., Heidari, N., Hosseini, M., & Goh, M. (2012). Covering problems in facility location: A review. *Computers & Industrial Engineering*, 62(1), 368-407.
- Hsieh, P. Y., Lu, Y. C., & Tzeng, G. H. (2004). Fuzzy MCDM approach for planning and design tenders selection in public office buildings. *International Journal of Project Management*, 22(7), 573-584.
- Jolai, F., & Shahanaghi, K. (2008). Hybrid genetic algorithm for a fuzzy multi-objective flowshop scheduling problem. *International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, 39(3-4), 301-312.
- Kuo, Y. F., & Hsu, C. W. (2008). A fuzzy multi-objective model for the procurement of hospital services. *European Journal of Operational Research*, 186(3), 1053-1070.
- Li, Y., Feng, X., & Liu, Y. (2012). Fuzzy multiple attribute decision making approach to routing optimization problem in distribution network. *Expert Systems with Applications*, 39(9), 7699-7706.
- Limbourg, S., Caris, A., & Janssens, G. K. (2007). Design and analysis of a travel time reliability model in a stochastic time-dependent network. *Transportation Research Part B: Methodological*, 41(9), 955-972.
- Lin, S. W., Choy, K. L., & Ho, G. T. (2006). An intelligent decision support system for vehicle routing problem with time windows in distribution network. *Expert Systems with Applications*, 31(1), 101-112.
- Park, J. W., Choi, B. H., & Lee, J. H. (2006). A framework for robust multimodal transportation planning in uncertain environments. *Transportation Research Part B: Methodological*, 40(4), 273-291.
- Pishvae, M. S., Farahani, R. Z., & Dullaert, W. (2010). A memetic algorithm for bi-objective integrated forward/reverse logistics network design. *Computers & Operations Research*, 37(6), 1100-1112.
- Qin, X., Liu, X., & Gao, F. (2015). Fuzzy optimization model for the sustainable route choice problem. *International Journal of Sustainable Transportation*, 9(9), 645-655.
- Rocha, Á., & Alçada-Almeida, L. (2012). An ant colony optimization algorithm for the vehicle routing problem with time windows and fuzzy demands. *Expert Systems with Applications*, 39(9), 8040-8048.
- Soltani, R., & Bashiri, M. (2016). A fuzzy MCDM approach for strategic supplier selection: A case study in the healthcare industry. *Computers & Industrial Engineering*, 92, 238-252.
- Srinivasan, V., & Shanthi, M. (2016). A fuzzy multi-criteria decision making approach to analyze green supply chain management practices. *Journal of Cleaner Production*, 139, 828-838.
- Tavakkoli-Moghaddam, R., & Zahiri, B. (2010). A hybrid ant colony optimization for a new model of multistage assembly flowshop scheduling problem. *Computers & Industrial Engineering*, 58(2), 218-226.
- Tseng, F. S., Chiu, Y. H., & Chuang, Y. C. (2006). A fuzzy MCDM approach for planning and design tenders selection in public office buildings. *Automation in Construction*, 15(3), 334-343.
- Weng, M. F., Lee, T. S., & Lin, Y. H. (2005). Using AHP method and sensitivity analysis for choosing the optimal internal audit model. *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation*, 2(2), 222-241.